

Таким чином слід зазначити, що основною функцією міжбанківського кредитного ринку в умовах ринкового розвитку діяльності вітчизняної банківської системи є підтримання ліквідності кредитних організацій, що потребують створення аналітичних технологій, спрямованих на вивчення поточного фінансово-економічного стану контрагентів та їх ліквідності. До того ж, за наявності великої кількості контрагентів, і, відповідно, великої кількості операцій з ними на ринку міжбанківського кредитування виникає потреба в оцінці ефективності здійснення таких операцій, у надійному механізмі визначення витрат на проведення цих операцій та мінімізації вказаних витрат.

Наталя Семенишена

к.е.н., доцент,

Подільський державний аграрно-технічний університет,

м. Кам'янець-Подільський,

Оксана Радченко

к.е.н., старший науковий співробітник,

ННЦ «Інститут аграрної економіки»,

м. Київ

ВПЛИВ ІНСТИТУЦІЙНОГО СЕРЕДОВИЩА НА ОБЛІКОВІ ПРИНЦИПИ

В умовах глобальних інформаційних процесів функціонування та вдосконалення бухгалтерського обліку здійснюється внаслідок врахування ефективності і відбору послідовних економічних законів, за допомогою яких можливо удосконалити теоретичне, нормативно-правове і методичне забезпечення облікового процесу. Характеристикою розвитку є зростання тенденції до єдності наукового знання, яка знаходить своє втілення застосуванні міждисциплінарних досліджень, використанні ідей і методів одних наук в інших, переході від дисциплінарних методів дослідження до проблемно-орієнтованих [1].

Можна констатувати, що на теренах України сформувалось середовище бухгалтерського обліку, притаманне міжнародному його регулюванню. Проте, практика свідчить про необхідність більш повного врахування національного досвіду. Як відомо, фактори середовища формують загальні вимоги ведення обліку для всіх суб'єктів економічного процесу. У їх складі особливе місце належить інституційному, – як упорядкованому набору інститутів, що впливають на облікові принципи. Загальновизнано, що принцип – це основа, вихідне, базове положення бухгалтерського обліку як науки, яке зумовлює все подальше, витікаючі з нього твердження. Згідно Закону «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» найважливіші принципи – обачність,

повне висвітлення, автономність, послідовність, безперервність, нарахування та відповідність доходів і витрат, превалювання сутності над формою, історична (фактична) собівартість, єдиний грошовий вимірник, періодичність [2]. А загалом принципи – це основні засади, на яких здійснюються функції обліку для суб'єктів господарської діяльності, що формуються залежно від національних особливостей і суспільно-економічного розвитку країни, форм власності, капіталу, способів господарювання [3].

За дослідженнями, найбільш повно сутність інституційного середовища розкривається у виконуваних ним функціях, наведених у таблиці.

Таблиця 1

Функції інституційного середовища та їх зміст

Інституційні функції	Зміст для бухгалтерського обліку
Регулююча	Забезпечення сталого розвитку, формування нормативно-правового поля, що регулює облікову діяльність, методика ведення, галузеві особливості
Регламентуюча	Формування структури управління і делегування повноважень, посадові обов'язки, визначення кола споживачів облікової інформації
Інформаційна	Створення системи повного і неупередженого відображення фінансового стану суб'єктів господарювання, галузей, регіонів та держави
Контролююча	Проведення перевірок з метою дотримання вимог ведення, додержання законодавства та нормативних документів, штатного розпису, облікової політики
Захисна	Передбачає безпеку інформації, захист інтересів господарюючих суб'єктів від конкурентів

Отже, принципи бухгалтерського обліку накладаються на інституційну модель економіки, враховуючи ідеї і концепції наукових шкіл різних періодів. Як доведено ученими, на кожному етапі економічних перетворень бухгалтерський облік черпає з реальної облікової практики нові завдання, узагальнює їх і представляє перспективу його розвитку, при цьому інституційна концепція формує рамки.

При цьому у зарубіжних і вітчизняних підходах до принципів обліку є суттєва відмінність. Переважаючим для України є передумова, що принципи – це лише основні характеристики обліку, відповідно до класичного визначення, що принцип (лат. *principium* – основа) – базове положення якої-небудь теорії, науки, учення (тому офіційно закріплено їх лише 10). В той же час, зарубіжні підходи принципами обліку вважають всю систему його теорії й організації. Так, у посібнику «Основні принципи бухгалтерського обліку» [4] розглядаються бухгалтерський облік в бізнесі, аналіз і запис операцій, коректування рахунків і складання фінансових звітів, завершення облікового циклу, бухгалтерський облік для видів діяльності, ресурсів, аналізу та оцінки бізнесу.

Як тлумачать Е.С. Хендриксен и М.Ф. Ван Бред, закладені в основу

GAAP США принципи згідно SFAC №5 – це положення, що лежать в основі визначення оцінок фактів господарського життя у формі, в якій вони мають сенс для користувачів облікової інформації [5]. Р. Ентоні і Дж. Рис вказують, що зазвичай принципами називають правила і погоджені поняття бухгалтерського обліку, де принцип використовується для позначення загального закону або правила, прийнятого або оголошеного як керівництво до дії; погоджена позиція або основа поведінки або практики [6]. Ф. Вуд принципи бухгалтерського вважає певними пропозиціями і правилами, встановлюють порядок запису даних про господарські операції [7].

Інституційне середовище останнім часом створило передумови для нового виду обліку – соціальної відповідальності підприємництва [8]. У деяких країнах, зокрема у Франції і Англії, введені законодавчі вимоги до обов'язкових показників в сфері соціальної звітності. Велика увага відводиться розробці аналітичних систем збору і обробки інформації про стан довкілля – екологічних аспектів діяльності підприємства. Ці відносно нові інституції накладають відбиток на основні принципи бухгалтерського обліку – залишаючись у їх рамках, вони доповнюють їх специфічними.

Таким чином, принципи обліку тісно пов'язані з інституційним середовищем, яке постачає інформацію для його розвитку. Попри те, що останнім часом в Україні велика увага відводиться розробці аналітичних систем збору і обробки інформації, у системі обліку відбивається не вся інформація. Тому щоразу потрібно уточнення принципів обліку для відповідності власне системи бухгалтерського обліку вимогам управління.

Література

1. Чайковская Любовь Александровна. Современные концепции бухгалтерского учета : теория и методология : диссертация ... доктора экономических наук : 08.00.12 / Чайковская Любовь Александровна; [Место защиты: Рос. эконом. акад. им. Г.В. Плеханова]. — Москва, 2007. — 338 с. — Режим доступа: <http://www.dslib.net/bux-uchet/chajkovskaja.html>.
2. Закон України. “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” від 16. 07. 1999 р. № 996-XIV [Електронний ресурс]. — Режим доступа: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=996-14>.
3. Теорія бухгалтерського обліку : підручник [Електронний ресурс]. Васюта-Беркут О.І. <http://fingal.com.ua/content/view/1019/35/1/4/>.
4. Основные принципы бухгалтерского учета : в 2-х томах / Ларсон Кермит Д., Уайлд Джон Дж., Чиапетта Б. — М.: Баланс БизнесБукс, 2007. — 1336с.
5. Хендриксен Э.С., Ван Бреда М.Ф. Теория бухгалтерского учета: Пер. с англ./ Под ред. Я.В. Соколова. — М.: Финансы и статистика, 2000. — 576с.
6. Энтони Р., Рис Дж. Учет: ситуации и примеры: Пер. с англ./ Под ред. и с предис. А.М. Петрачкова. — М.: Финансы и статистика, 1993. — 560с.
7. Вуд Ф. Бухгалтерский учет для предпринимателей: Пер. с англ./ Под

ред. М.Н. Ермаковой. — 5-ое изд. — М.: Аскери, 2002. — Ч.1 — 250с.

8. В.С. Карагод Принципы и стандарты корпоративной социальной отчетности [Электронный ресурс]. — Режим доступа: <http://www.coolreferat.com>.

Любов Сердюк

доцент,

Ольга Волкова

магістрант,

Харківський інститут банківської справи

Університету банківської справи НБУ,

м. Харків

ДОСЛІДЖЕННЯ ВПЛИВУ ДЕПОЗИТІВ НА ФОРМУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ РЕСУРСІВ НА ОСНОВІ ЕКОНОМІКО- МАТЕМАТИЧНОЇ РЕГРЕСІЙНОЇ МОДЕЛІ

Розвинена економіка може ефективно функціонувати тільки за умови існування добре налагодженої системи інвестування. Важливою умовою розвитку економіки, забезпечення високого рівня її конкурентоспроможності, вирішення низки соціальних проблем та підвищення рівня життя населення є зростання ресурсного потенціалу банків, що значною мірою залежить від залучення депозитних вкладень.

За роки незалежності України роль банків як інвестора національної економіки була невиправдано низькою. Частка кредитів в інвестиційну діяльність в загальному обсязі кредитів банківського сектору в економіку у 1991 – 2010 рр. становила 5–23 % [4]. Саме тому сучасна ситуація в українській економіці диктує необхідність активізації інвестиційної діяльності, де ключову роль мають виконувати банки як посередники в акумулюванні та перерозподілі тимчасово вільних коштів. Отже, оптимізація обсягу акумульованих ресурсів у вигляді депозитних вкладень з метою їх подальшого інвестування в економіку країни на сьогодні набуває підвищеної актуальності та значущості.

Проаналізувавши, динаміку обсягу депозитних ресурсів та кредитів, наданих банками в інвестиційну діяльність за 2007 – 2011 рр., слід зазначити, що у зв'язку із стабілізацією стану економіки країни та банківського сектору зокрема, на початок поточного року спостерігається збільшення показників. На 01.01.2011 року темп приросту депозитів становив 28,6%, а кредитів, наданих банками в інвестиційну діяльність – 38,1%, але для підтримки своєї ліквідності банкам необхідно оптимізувати обсяги залучених депозитних ресурсів для їх подальшого інвестування в реальний сектор економіки. Для вирішення цієї проблеми, нами побудовано економіко-математичну регресійну модель взаємоз'язку депозитів, одержаних від сектора нефінансових корпорацій та